

LBRIS

We know
books

POEZIA ROMÂNEASCĂ MODERNISTĂ

Prefață, selecție a textelor,
note biobibliografice, concepte operaționale
de **Alexandru Burlacu**

•

Știința

14 | Modernismul poetic românesc

Alexandru MACEDONSKI

25 | Sub stele

25 | Ură

26 | Imn la satan

27 | Rondelul orașului mic

Ștefan PETICĂ

28 | Când vioarele tăcură

Dimitrie ANGHEL

31 | Balul pomilor

31 | Reverie

32 | Metamorfoză

Ion MINULESCU

33 | Romanța celor trei romanțe

34 | Romanța cheii

35 | Romanța celei care pleacă

36 | Cânta un matelot

George BACOVIA

38 | Plumb

38 | Lacustră

39 | Decor

39 | Rar

40 | Amurg violet

41 | Sonet

41 | Decembre

42 | Amurg

43 | Moină

43 | Nevroză

Lucian BLAGA

- 46 | Eu nu strivesc corola de minuni a lumii
46 | Gorunul
47 | Liniște
48 | Stalactita
48 | Pan
49 | Păianjenul
50 | Gândurile unui mort
51 | Dați-mi un trup, voi munților
52 | În marea trecere
53 | Sufletul satului
54 | Somn
54 | Peisaj transcendent

Tudor ARGHEZI

- 56 | Testament
57 | Psalm
58 | Portret
59 | Nehotărâre
59 | Duhovnicească
61 | De-a v-ați ascuns...
63 | Flori de mucigai
64 | Ion Ion
64 | Fătălăul
66 | Tinca
67 | Cina
67 | Cântec mut
69 | Ceasul de-apoi

B. FUNDOIANU

- 70 | Discurs
71 | Cântece simple: mărior
72 | Urâtul

- 73 | Din ceas dedus
73 | Timbru
73 | Grup
74 | Înecatul
74 | Ritmuri pentru nunțile necesare
77 | Uvedenrode
78 | Oul dogmatic
80 | Riga Crypto și Iapona Enigel

AI. ROBOT

- 84 | Dionisiacă
84 | Basorelief
85 | Aezi

Emil BOTTA

- 86 | Ordin
86 | Portret
87 | Fachir

Magda ISANOS

- 88 | Flori
88 | Ții minte-ntâia ploaie?

George MENIUC

- 89 | Șerpii
89 | Naufragiu
90 | Clasa III

Tristan TZARA

- 92 | Înserează
92 | Glas
93 | Verișoara, fata de pension
94 | Furtuna și cântecul dezertorului

Ion VINEA

- 97 | Fior
97 | Vorbe goale
98 | Manifest activist către tinerime
99 | Tomis

- 101 | Hidrofil
 101 | Aviogramă
 103 | Tristeți
 103 | Păsări împart somnul în înălțime
 104 | Pneu
 105 | Pian

Geo BOGZA

- 106 | Crez
 106 | Piatra cubică. Toamna
 107 | Tăcere dezlănțuită
 108 | Misterioasa crimă din comuna Buștenari
 110 | Poem petrolifer

Stephan ROLL (Gheorghe DINU)

- 113 | Metaloid
 113 | Hardmuth № 2
 114 | Etc.
 114 | Extraordinar
 115 | Relief
 116 | Diana

Gellu NAUM

- 118 | Un centaur siluind arborii poemului
 119 | Tu te poți chiar decapita
 119 | Culoarea somnului

Gherasim LUCA

- 121 | Cuvânt de deschidere la o expoziție de pictură
 122 | Uneori obișnuiesc să stau în fața unui felinar și să fluier
 123 | Tragedii care trebuie să se întâmple
 125 | Sfânta împărtașanie

Virgil TEODORESCU

- 126 | În numele tău plouă
 126 | Peisaj necunoscut
 127 | Cercurile de lemn îngrozesc arborii
 128 | Apropierea nopții
 128 | În ruinele patului

Ion CARAION

- 129 | Libertatea de a trage cu pușca
- 131 | Panopticum
- 131 | Coșmar
- 132 | Corespondență pe un arbore

Constant TONEGARU

- 134 | Femeia cafenie
- 135 | Autoportret

Radu STANCA

- 136 | Corydon
- 137 | Regele visător

Ștefan Aug. DOINAȘ

- 140 | Mistrețul cu colți de argint

A. E. BACONSKY

- 142 | Cadavre în vid
- 142 | Corabia lui Sebastian

Nicolae LABIȘ

- 145 | Sunt spiritul adâncurilor
- 145 | Albatrosul ucis

Nichita STĂNESCU

- 147 | Elegia întâia
- 149 | Elegia oului, a noua
- 150 | Omul-fantă
- 153 | Frunză verde de albastru
- 155 | Președintele Baudelaire
- 157 | Al meu suflet, Psychée
- 158 | Moartea păsărilor
- 160 | Daimonul meu către mine
- 162 | Lecția despre cub
- 162 | Nod 9
- 162 | Nod 11
- 163 | Nod 12
- 164 | Semn 12

- 165 | Setea
166 | Solomeia de cânepă
167 | An, dan, dez
170 | Ochii tăcerii
170 | Alb

Marin SORESCU

- 171 | Prăpastie
172 | Melcul
172 | Adam
173 | Tușiți
174 | Cercul
177 | Lăutul
179 | Dascălu
181 | Scara la cer

Grigore VIERU

- 182 | Ars poetica
182 | Sub cruce de piatră, tata
183 | *** Nu am moarte cu tine nimic

Liviu DAMIAN

- 184 | Osândă. Sorți de izbândă
184 | Centaur
185 | *** Ce-i poezia ? Un altoi...
185 | Elegie
186 | Mă simt străin la mine-acasă
187 | Clopot mut

Ana BLANDIANA

- 188 | Elegie de dimineață
188 | Știu, puritatea
189 | Ar trebui
190 | Oboseală
190 | Mamă
191 | Adorm, adormi
191 | Ninge cu dușmănie
192 | Corabia cu poeți
193 | Sonet degradat

- Leonid DIMOV
- 194 | Destin cu balanță
  - 194 | Fugă
  - 195 | Poemul odăilor
  - 196 | Vis cu bufon
  - 197 | Rondelul semnului ceresc
  - 197 | Poemul esențelor

Victor TELEUCĂ

- 199 | Ca om sunt text...

Ileana MĂLĂNCIOIU

- 200 | Pasărea tăiată
- 200 | Boul jupuit
- 201 | Apa morților
- 202 | Asemenea ielelor
- 202 | Îngerul morții

Cezar IVĂNESCU

- 203 | Amintirea paradisului
- 203 | Rod
- 204 | Turn
- 204 | Gladiator
- 205 | Doina (Voi ce mă priviți în față)

Virgil MAZILESCU

- 206 | Prefață
- 206 | Dormi, dragostea mea
- 207 | Opinii despre Guillaume
- 207 | Cântecul lui Guillaume

Mircea IVĂNESCU

- 208 | Poezia e altceva?
- 208 | Imagine veche
- 209 | Moartea la Veneția
- 210 | Privindu-te în oglinda altor versuri

- 212 | Sunt animalul care...
212 | Noapte
212 | Noapte de iunie
213 | Păsări cu capul dat pe spate

Emil BRUMARU

- 214 | Presentare
214 | Cântec trist
215 | Elegie
215 | Dulap
216 | A cincea elegie a detectivului Artur
216 | Amoururile lui Julien Ospitalierul
217 | Cântec naiv

Aureliu BUSUIOC

- 218 | Culori
219 | Nero
220 | Iar uneori mă văd

Gheorghe VODĂ

- 222 | Căinii
222 | Impresii necenzurate
223 | Rugăciune la sfârșit de veac

Anatol CODRU

- 224 | Ce iarbă înaltă
224 | Și va fi atât de simplu

Ion VATAMANU

- 225 | Ideal
226 | *** Ce modern mă cântă cucul

Pavel BOȚU

- 227 | Destin

Mihail Ion CIUBOTARU

- 228 | Femeia îmbrăcată-n foc
228 | La capătul aerului

230 | Mihai URSACHI
Flanela

230 | Autointerviu

Șerban FOARTĂ

232 | Despre acordeoane

232 | Șalul, eșarpele Isadorei

233 | Maria

Nicolae ESINENCU

235 | Păcatul

236 | Note biobibliografice

249 | Concepte operaționale

252 | Bibliografie

SUB STELE

În noaptea naltă
Ce s-a lăsat peste natură
Se-ntrezăresc prin frunzătură
Stelare-adâncuri ce tresaltă.

Întregi sisteme
De nebuloase siderale
Răsar din lumile spectrale
Ca ofilite crizanteme.

În sus spre ele
A gândului mitraliare
C-o uriașă cutezare
Străbate ținta printre stele,

Dar noaptea naltă,
Ce stăpânește neclintită,
Se duce vecinic negrăbită
De la o lume la cealaltă.

(*Excelsior*, 1895)

URĂ

Dacă-aș fi trăsnet v-aș trăsni,
V-aș îneca dacă-aș fi apă,
Și v-aș săpa mormântu-adânc
Dacă-aș fi sapă.

Dacă-aș fi ștreang v-aș spânzura,
Dacă-aș fi spadă v-aș străpunge,
V-aș urmări dacă-aș fi glonț,
Și v-aș ajunge.

Dar eu, deși rămân ce sunt,
O voce-adâncă îmi murmură
Că sunt mai mult decât orice,
Căci eu sunt ură.

(*Excelsior*, 1895)

IMN LA SATAN

Satan, fermecător Satan, proteu ce ești ascuns în toate,
În iadul tău primesc să ard, fiindcă altfel nu se poate;
Te-ador, Satan, fiindcă tu ești zâmbet, rază și culoare,
Ești cugetări și ești simțiri, ești aur, vin, cântare, floare, –
Ești tot ce-i ispititor: plasticități de corpuri goale, –
Și zbor spre cer și voluptăți ce sunt titanice răscoale...
O! singur zeu, fiindcă rău – iar răul singur este forță –
Al tău e-ntregul Univers, plecat sub sabie și torță...

Când ai lipsi, ar fi tăcerea și nemișcarea și robia...
Satan, – oh! Iartă-mi negliobia!

Satan, fermecător Satan,
Nemilostiv, cum e dorința,
Și ager, cum e iscusința.
Tot mai activ din an în an;
Semeț cum este biruința...
Satan, dorință de știință,
Satan, dorință de frumos,
Satan, voință și putință,
Pe-altarul tău mă-aduc prinos...
Jos, jos fățarnicia...

Când ai lipsi, ar fi tăcerea și nemișcarea și robia...
În ochi adânci când scânteiezi, pe buze roșii când răsufli,
Averi de-avari le risipești prin simțuri reci furtuni când sufli;
Înnebunești pe prea cumiști, ce stau tâmpiți de-nțelepciune
Și schimbi deodată în focar ce-a fost mai stins ca un tăciune.
Tu, care culci sub sărutări în silnicia ta sublimă
Pe crinul fraged ca să smulgi beția rară printr-o crimă,
Oh!... singur rodnic peste tot, când spargi a cerurilor boltă

Și plumb topit în ea tâșnești a vieții aprigă revoltă,
Satan, — oh! iartă-mi neghiobia.

Arhanghel de-aur și de foc,
Ce-nsămânțezi Dumnezeirea,
Urmându-ți vecinic siluirea,
Din timp în timp, din loc — în loc,
Și ce-o supui să-ți rabde firea ...
Satan, nenvinsă bărbăție,
Adolescent în orice timp,
Urmează-a ta împărăție
Și prăvălește-orice Olimp...

Când ai lipsi, ar fi tăcerea și nemișcarea și robia...
Oh!... Iartă-mi, iartă-mi neghiobia.

(Flori sacre, 1912)

RONDELUL ORAȘULUI MIC

Partea superioară a formularului
Partea inferioară a formularului
Orașul mic te fură-ncet
Cu ale lui tăcute strade,
Cu oameni proști, dar cumsecade,
Ce nici nu știu că sunt poet.

Cu centrul intim și cochet,
Și fără case cu arcade;
Orașul mic te fură-ncet
Cu ale lui tăcute strade.

Prin umbra parcului discret,
Nu se strecoară mascarade
Și nu s-aud în el tirade
Despre-al politicei secret.
Orașul mic te fură-ncet.

(Poema rondelurilor, 1927)

CÂND VIOARELE TĂCURĂ

I

Vioarele tăcură. O, notă cea din urmă
Ce plânge răzlețită pe strunele-nvechite,
Și-n noaptea solitară, o, cântul ce se curmă
Pe visurile stinse din suflete-ostenite.

Arcușurile albe în noaptea solitară
Stătură: triste paseri cu aripile întinse,
Păreau c-așteaptă semne, și strunele vibrară,
Ah, strunele, ce tremur de viață le cuprinse!

Și degetele fine, în umbră sclipitoare
Păreau ca niște clape de fildeș, ridicate
Pe flaute de aur în seri de evocare
A imnurilor triste din templele uitate.

Murise însă cântul de veche voluptate,
Și triste și stinghere vioarele părură
În noaptea-ntunecată de grea singurătate
Fecioare-mpovărate de-a viselor tortură.

II

Și flautul magic vorbi: tremurată,
O notă stângace sălta peste clape
Ca vocile stinse în murmur de ape,
Și-ncet simfonia căzu întristată.
Plutea o durere ca-n tainele sfinte
Pe sala cea veche, și-n flăcări aprinse,
Murea ziua albă pe stofele-ntinse,
Iar flautul magic plângea înainte.
Mănunchiuri albastre de mici vioarele
Lăsară parfumuri subtile și clare
În preajmă: o dulce și caldă-ntristare,
Și nota ușoară lovea în perdele.

Ea sta glorioasă ca-n razele sfinte,
 Și iată! în vraja de note ușoare
 Iubeam pe frumoasa etern visătoare;
 Iar flautul magic plângea înainte.

III

Cântarea care n-a fost spusă
 E mai frumoasă ca oricare;
 Misterul ei e o beție
 De voluptoasă-ndurerare.
 În nota sfântă care pierе,
 În tremurările sfoase
 A unor rugi de Magdalene,
 Curg clare lacrimi prețioase.
 Dar în cântarea fără nume
 Ascunsă-n negrele vioare
 E-o tragedie tăinuită;
 Plâng albe vise moarte-n floare.
 Tristețea lor neprihănită
 Atât e de chinuitoare,
 Că pune-n suflete pătate
 O mistică înfiorare.
 Și o chemare zace-n ele
 De-o zdrobitoare nostalgie;
 Tortura ei necunoscută
 Este suprema poezie.
 Și cel menit să ducă dorul
 Cântării sfinte și alese
 Își simte inima cuprinsă
 De suferinți neînțelese.
 În flacăra nemistuită
 S-aprinde sufletul și arde
 Și moare dornic de misterul
 Cântării stranii de pe coarde.
 Ah, când în inimi zbuciumate
 Orice dorință-ncet se curmă,
 Zdrobiți vioara fermecată,
 Grozav e cântecul din urmă.

IX

Ah, palidele umbre pe albele perdele:
Icoane de madone uitate-n mănăstiri,
Parfumuri adormite în file de psaltiri,
Ce trist le port în suflet în nopți adânci și grele!
Acorduri murmurate de negre pianine,
Atinse-ncet și dulce de mâini ce-au tresărit
Sub visul care, palid, o clipă-a răsărit,
Sunt lacrimi neștiute în tainice suspine.
Și mâna diafană ce lunecă pe clape,
Trezind din somn de veacuri dulci visuri din mormânt,
E tot minunea veche mai sus de orice cânt,
Iar ochii par o mare de-adânci și triste ape.
Și lampa ce veghează! Albastra ei lumină,
Căzând pe frunți plecate sub caldul vis tăcut,
Vestește vechea pace senină din trecut
Ca ruga ce se-nalță în seri de lună plină.
Afară e-ntuneric. Încet mărunta bură
Din cerul greu ca plumbul se cerne amortițiu,
Iar noaptea e ca moartea pe sufletul pustiu,
Și eu mă duc-nainte, pierdut în ceața sură.

*(Fecioara în alb, Când viorile tăcură,
Moartea visurilor, 1902)*

BALUL POMILOR

Cu legănări abia simțite și ritmice, încet-încet,
 Pe pajiștea din fața casei, caișii, zarzării și prunii,
 Înveșmântați în haine albe se clatină în fața lunii,
 Sunt gata parcă să înceapă un pas ușor de menuet.
 Se cată ram cu ram, se-nclină, și-n urmă iarăși vin la loc,
 Cochetării și grații albe, și roze gesturi, dulci arome,
 Împrăstie în aer danțul acesta ritmic de fantome,
 Ce-așteaptă de un an de zile minuta asta de noroc.
 Ce e de spumă, sus pe ramuri, se face jos de catifea,
 Și astfel umbrele căzute pe pajiște par mantii grele
 Zvârlite de dănțuitorii ce au rămas numa-n dantele,
 În parcul legendar în care s-a prefăcut grădina mea.
 Pe gura scorburilor vântul plecat a deșteptat un cânt,
 Și-nvoalte mâneci horbotate se-ntind ușoare să salute
 Preludiul acestei stinse și dulci orchestre nevăzute,
 Și-apoi cu reverențe pomii s-au inclinat pan' la pământ.
 Ghirlânzi și flori îi leagă-n treacăt și-un arc sub fiecare ram
 Boltește-albastre perspective, sub care alte cete ninse
 Coboară pe pământ din ceruri, venind cu candelile aprinse
 Să facă și mai albă noaptea acestui alb epitalam.
 Așa-s în clipa asta toate, dar mâine albi cavaleri,
 Despodobiți de-atâtea grații, ce le-mprumută luciul lunii,
 Vor deveni ce-au fost de-a pururi: caișii, zarzării și prunii,
 Banalii pomi din fața casei, ce-i știu de-atâtea primăveri.

(În grădină, 1905)

REVERIE

Cântai un cântec straniu din țările de Nord,
 O melodie blândă și limpede ca gheața;
 Și eu visam pe gânduri ce dulce-ar fi fost viața
 Să am cu tine-o casă pe-o margine de fiord.

LIBRIS | Waknow
books

Ca marmura curată, de sus și până jos,
Să fie albă toată și-n ape să se vadă
Stând misterioasă sub gluga de zăpadă,
Cum stă pe-un vâr de stâncă, un cuib de albatros.

S-o-mprejmuie tăcerea eternă de la poli,
Să pară-ncremenite de veacuri toate cele
Sub mantii somptuoase de albe catifele
Și noi să fim ai vieții cei de pe urmă soli.

Să dea ocol cu spaima, corăbiile mari
Și-n locul lor, solemne, pe calmul apei noastre,
Ghețarii să-și pornească escadrede albastre,
Plutind fără de steaguri și fără marinari.

Așa visam, dar toate cu ultimul acord
Au reintrat în noapte, dar nu ți-am spus nimica
Și-am sărutat cucernic mânuța asta mică
Ce-a năruit o casă pe-o margine de fiord.

(*Fantazii*, 1909)

METAMORFOZĂ

Vroind să uit, pe-o seară dulce lăsasem să m-adoarmă crinii...
Și se făcea că fără voie trăiam acum o viață nouă:
Eram și eu un crin ca dâșii, și-n dezmierdările luminii
Îmi întindeam voios potirul să prind o lacrimă de rouă.
Visând trăiam cu ei acuma, și-atât de alb eram subt lună,
Încât abia scriam o umbră când m-alinta șagalnic vântul;
Dar tihnă se făcuse-n mine și caldă inima și bună,
Că reveneam subt altă formă, să-mpodobesc și eu pământul.
Când făr' de veste-o mană pală, mișcându-și umbra pe grămadă,
Ca subt imboldul unei forțe necunoscute și fatale,
S-a-ntins vrăjmașă să mă frângă – și-acuma, alb ca o zăpadă,
Muream tihnit de-a doua oară în liniștea odăii tale.
Muream din nou, dar când trudită făcându-ți brațele cunună,
A fost s-adormi zâmbind la mine, cu fața calmă între perne,
Eu ca o pulbere de aur m-am ridicat ușor subt lună,
În căutarea altei forme desăvârșite și eterne.

(*Fantazii*, 1909)